

แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก, อุตรดิตถ์
The Guidelines for Academic Administration to Raise the Quality of
Students at Ekathotsarot Campus Under the Jurisdiction of the Secondary
Educational Service Area Office, Phitsanulok, Uttaradit

รัฐภรณ์ ภูฤทธิ¹ และ ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ²
มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2}

Rattaporn Phurit¹ and Nattachet Pooncharoen²
Naresuan University^{1,2}

Corresponding Author, Email: rattapornp65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีรูปแบบการตอบสนองรายการคู่ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modifide}) ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

* ได้รับบทความ: 24 เมษายน 2567; แก้ไขบทความ: 28 กันยายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2567
Received: 24 April 2024; Revised: 28 September 2024; Accepted: 30 September 2024

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมเท่ากับ 0.056 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modifide}} = 0.068$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ส่งเสริมให้ครูประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC (Professional Learning Community) เน้นกระบวนการสอนแบบ Active learning ควรให้ครูตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในวัดและประเมินผล จัดทำคู่มือวัดและประเมินผล ควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน ประเมินการใช้หลักสูตรสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ปัญหาจากบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ แก้ไขตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน นำมากำหนดเป็นประเด็นท้าทายในข้อตกลงในการพัฒนางาน ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทีมแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; คุณภาพผู้เรียน; ความต้องการจำเป็น

Abstract

The objectives of this research were to study needs and the guidelines for academic administration to raise the quality of students at ekathotsarot campus under the jurisdiction of the secondary educational service area office, phitsanulok, uttaradit. there were two steps of the research, the first step was the study of the needs for academic administration to raise the quality of students. the population were 170 school administrators and teachers in at ekathotsarot campus under the jurisdiction of the secondary educational service area office, phitsanulok, uttaradit. the tools used in the study were dual-response format questionnaires. the data was collected by the researcher itself. the data analysis was processed by statistical analysis which are percentage mean and standard deviation while the priority needs index (PNI_{modifide}) and the content analysis was performed to assess the needs. the second step was the study of guidelines for academic administration to raise the quality of students at ekathotsarot campus under the jurisdiction of the secondary educational service area office,

phitsanulok, uttaradit. the data was collected by using an interviewing method which was held by 3 qualified experts. the data were analyzed by content analysis.

The results were shown that:

1. The overall needs assessment index for for academic administration towards improve the quality of students at ekathotsarot campus under of the secondary educational service area office, phitsanulok, uttaradit was equal to 0.108. research to develop the quality of education were the highest needs assessment indexes (PNI_{modifide} = 0.068)

2. The study of the guidelines for academic administration to raise the quality of students found that encourage teachers to meet and exchange knowledge about plc teaching processes using active leaning. teachers should check the appropriateness of the tools used for measurement and evaluation, create manuals, regulations, set criteria, and guidelines for measurement and evaluation. create an educational institution curriculum that is consistent with the needs of students and the community. evaluate the use of the curriculum. analyze problems from notes after the learning management plan. edit according to the classroom research process. take learner problems and define them as challenges in the work development agreement. use the plc process to exchange knowledge. Use the principles of participatory supervision.

Keywords: Academic Administration, Student Quality, Priority Needs Index

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาและงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 85) งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา Hoy and Miskel (2007 อ้างถึงใน ฉันทยานภรณ์ สังข์เมือง, 2565) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการบริหาร เพื่อนำพาโรงเรียนให้ก้าวหน้าไปสู่มาตรฐานการศึกษา

แห่งชาติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ดังที่ ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา พิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้มีความเหมาะสม รวมถึง (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2556 : 57) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานของสถานศึกษา นอกจากนี้ งานวิชาการยังเป็นงานส่วนใหญ่มากที่สุดของระบบงานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ผู้บริหารจึงควรใช้เวลาในการบริหารวิชาการมากกว่างานอื่น ๆ โดยคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพิจารณาได้จากความสำเร็จของงานวิชาการ จากข้างต้นจะเห็นได้ว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการบริหารสถานศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดอุตรดิตถ์ จากรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 พิจารณาเฉพาะสหวิทยาเขตเอ การทศรด จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบไปด้วย 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวังทองพิทยาคม, โรงเรียนบ้านกลางพิทยาคม, โรงเรียนทรัพย์ไพรวัลย์วิทยาคม, โรงเรียนน้ำรินพิทยาคม, โรงเรียนเนินสะอาดวิทยาคม, โรงเรียนวังพิถุวิทยศึกษา, โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคมและโรงเรียนหนองพระพิทยา มีผลการมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนมีระดับยอดเยี่ยม จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 50.00) ระดับดีเลิศ จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 50.00) พบว่า จุดที่ควรพัฒนาการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ของโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการเสริมแรงในด้านการสร้างนวัตกรรมทางการบริหารและการจัดการ หรือด้านการจัดการเรียนการสอน หรือด้านคุณภาพผู้เรียน เพื่อเป็นต้นแบบหรือเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขต เอการทศรด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่ 1 ให้อยู่ในระดับยอดเยี่ยมทั้งหมดและเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีจุดมุ่งหมาย คือ ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ วิธีการในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก จำนวน 8 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 8 คน และครู 162 คน รวมทั้งสิ้น 170 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

- ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ผ่านระบบ Google Forms ได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 170 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (Percent)

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นขององค์กรสมรรถนะสูงในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างองค์กรสมรรถนะสูงในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง (สุวิมล ร่องวานิช, 2562 : 279)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของ สหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์

แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์จริง ระหว่างวันที่ 5-7 มีนาคม 2567

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึก มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูลวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตเอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$) และผลความต้องการจำเป็น ในภาพรวมเท่ากับ 0.056 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($\mu = 0.068$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขต เอกาทศรศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขต เอกาทศรศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า 1) ด้านการจัดและ พัฒนาการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC กระบวนการสอนแบบ Active learning 2) ด้านการวัดและประเมินผล ควรให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ ที่ใช้ในวัดและประเมินผล จัดทำคู่มือ ระเบียบ กำหนดเกณฑ์ และแนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผล 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน ประเมินการใช้หลักสูตร 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาจากบันทึก หลังแผนการจัดการเรียนรู้ แก้ไขตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน นำปัญหาของผู้เรียนมากำหนด เป็นประเด็นท้าทายในข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) 5) ด้านการนิเทศการศึกษาใช้กระบวนการ PLC ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้หลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษากำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และ กระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยครูผู้สอนใช้กระบวนการในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563 : 259) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนหมายถึงกระบวนการของครูในการค้นหาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมีการกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนดำเนินการ เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบและเชื่อถือได้ มุ่งสู่การพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสอนและการเรียนรู้ และยังสอดคล้อง กับอารีรัตน์ ศรีชมภู (2559 : 33-49) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์สูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขต เอกาทศรศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า

2.1 ด้านการจัดและพัฒนารการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การฝึกทักษะ กระบวนการคิดและการจัดการกระบวนการ PLC เพื่อจัดสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือสำหรับนำไปใช้ในนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู ใช้รูปแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Peer Coaching) จัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการสอนแบบ Active learning และสอดคล้องกับจัดการเรียนรู้แบบอิงสมรรถนะ มีการใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2563 : 157) ที่กล่าวว่า การจัดและพัฒนาร การเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับความรู้ทักษะ และคุณลักษณะ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 และยังสอดคล้องกับสนธิ สภาพร (2559 : 362-377) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา

2.2 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมวางแผน แต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาโดยยึดระเบียบ วิธี การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ หลักสูตรของสถานศึกษา เน้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผล โดยวัด และประเมินผลให้สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริม ให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงและใช้วิธีการ การวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับชาติรี มณีโกศล (2560 : 164) ที่กล่าวว่า การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนจะเป็น ผู้พิจารณาว่านักเรียนแต่ละคนนั้นมีความรู้ความสามารถ โดยอาศัยข้อมูลที่เกิดจากการวัดผลและประเมิน ผลการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนด้วยวิธีการและรูปแบบการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย และยังสอดคล้องกับปิยพันธ์ ศิริรักษ์ และคณะ (2563 : 314-325) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเริ่มจากการ SWOT ANALYSIS เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษานำไปสู่กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย สร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน ดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยการประเมินการใช้หลักสูตรเป็นประจำทุกปีการศึกษา ด้วยกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ (Deming Cycle) สอดคล้องกับแนวความคิดของซวัญชัย ช้วนา (2560 : 141) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการจัดทำหลักสูตร โดยการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้เหมาะสมและตอบสนองกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวัฒน์ บุญโตเนต และคณะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ ด้านการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำปัญหาและสภาพของผู้เรียนมากำหนดเป็นประเด็นท้าทายในการประเมิน PA เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อของผู้เรียน จากบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562 : 21) ที่กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยกระบวนการ PLC “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional learning community) และใช้หลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยครูนิเทศครูผู้บริหารนิเทศครู ศึกษานิเทศก์นิเทศครู โดยมาใช้เพื่อช่วยเหลือ แนะนำและส่งเสริมครูผู้สอนในการจัดและพัฒนากการเรียนรู้อให้มีคุณภาพ รวมถึงสนับสนุนการศึกษาแนวทางวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อนำมาทดลองใช้ สะท้อนผลการดำเนินงาน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิตติมา วรรณศรี (2557 : 107) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร/ผู้นิเทศกับครูเพื่อดูแลช่วยเหลือ ให้แนะนำแก่ครู ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย ของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวัดน์ ภูอาบทอง และคณะ (2564 : 31-42) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ควรนำผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา และหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตอื่น ๆ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สถานศึกษาในสังกัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขต เอกาทศรถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทางการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดและ พัฒนาการเรียนรู้ 2) ด้านการวัดและประเมินผล 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชัย ข้วนนา. (2560). ปรัชญาการพัฒนาหลักสูตร. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิรวัดน์ ภูอาบทอง และคณะ. (2564). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 40(3), 31-42.
- ชาติรี มณีโกศล. (2560). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่.

- ธัญยาภรณ์ สังข์เมือง. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อระดับคุณภาพ การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(2), 314 -315.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริวัฒน์ บุญโตเนต และคณะ. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สนธิ สถาพร. (2559). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีรัตน์ ศรีชมภู. (2559). ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.